

**Javaslat a
„Zengővárkonyi szelídgesztenyés”
Baranya vármegyei értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

.....
Pécs, 2023.06.15.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság**

Levelezési cím: **7625 Pécs, Tettye tér 9.**

Telefonszám: **72/517-200**

E-mail cím: **dunadrava@ddnp.hu**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Zengővárkonyi szelídgesztenyés**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²
- nem**

4. A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó települési/tájegységi értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Zengővárkony és Pécsvárad határában elterülő, több száz éves szelídgesztenyés egykor a még a Mecsek legmagasabb hegyének, a Zengő erdeinek pereméig nyújtózott. Anekdoták szerint törökök elől menekülő magyarok ültették a fákat, ezért egészen a közelmúltig tucatszámra voltak fellelhetőek a 300–400 esztendőskort is elérő matuzsálemek.

A gesztenye biztos gyarapodást jelentett a zengővárkonyi családoknak, a férfiaknak munkát adott, a hajadonoknak hozományul szolgált, éppen ezért féltőn óvták értékes termést adó fáikat. Az évszázadok során egyre több történet kapcsolódott a gesztenyészéhez, így a fák a helybeliek számára a hagyományok, a folytonosság és a túlélés jelképévé is váltak.

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

Az 1974 óta védett szelídgesztenyést még az eredetihez közelítő állapotában láthatta és filmezhette le 1986 őszén az *...és még egymillió lépés* című filmsorozat forgatásakor a legendás televíziós, Rockenbauer Pál és maroknyi csapata. Megkapóan szép képsorok mutatják be az akkoriban még erejük teljében lévő, évszázados matuzsálemek alkotta, csodálatos őszi színekben pompázó, mediterrán ligeterdőt, amelynek hangulata oly mértékben ragadta magával Rockenbauer Pált, hogy ezt a csoda szép gesztenyést választotta örök nyughelyéül.

A dúslombú erdők által óvott, takaros gyümölcsösökkel körülölelt, kacsaringós patakkal tarkított falu, Zengővarkony egyik legnagyobb büszkesége a messze földön híres szelídgesztenyés. Sajnálatos, hogy több évtizede tizedeli a fákat egy gombabetegség, amely ellen sajnos nem tudnak védekezni a tulajdonosok. Próbálták oltani a matuzsálemeket, kezelni a betegségeket, de szélmalomharcot vívnak a kór ellen. A próbálkozások azonban nem maradnak el. Folyamatosan kutatják, hogy lehetne megmenteni a még ép, termő fákat, melyek mára már leginkább a település északi határán helyezkednek el.

6. Indoklás a megyei értéktárba történő felvétel mellett:

Sajnálatos, hogy több évtizede tizedeli a fákat egy gombabetegség, amely ellen sajnos nem tudnak védekezni a tulajdonosok. Próbálták oltani a matuzsálemeket, kezelni a betegségeket, de szélmalomharcot vívnak a kór ellen. A próbálkozások azonban nem maradnak el. Folyamatosan kutatják, hogy lehetne megmenteni a még ép, termő fákat, melyek mára már leginkább a település északi határán helyezkednek el. Az értéktárba vétellel rá lehet irányítani a figyelmet ezen érték megőrzésére, megmentésére.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://zengovarkony.hu/szelidgesztenyes/>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról
5. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata

